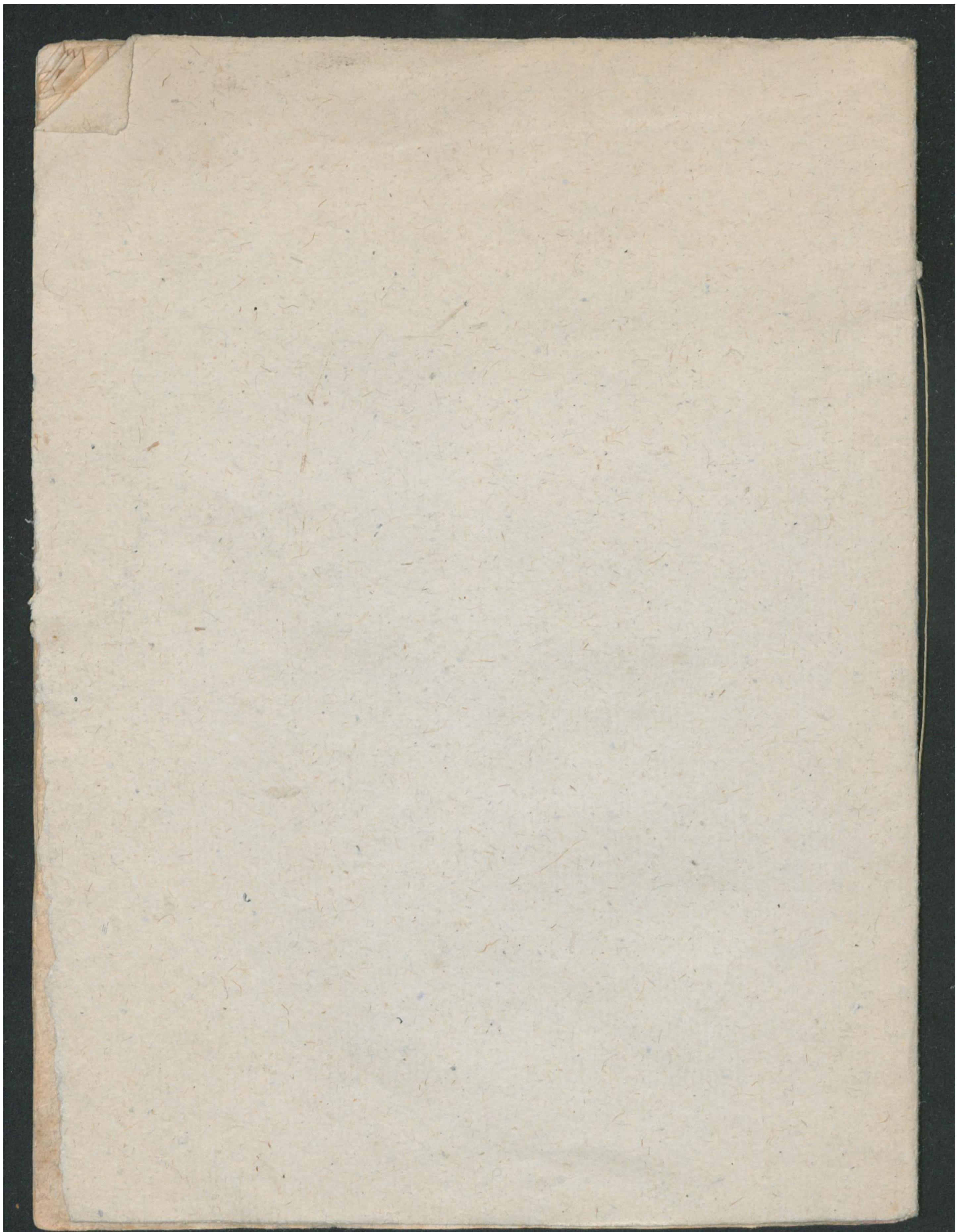

PROGNOSTICATIE.

Van acht Jaren/ namelick vanden Jare M. D. Lxxxj. tot datmen schrijuen sal M. D. Lxxxviij. Daerinne grondelick ende gewisz aengeteeckent werdt/ wat hem inde bouen geroerde acht Jaren begeuen ende toedraghen sal: Alles met grooten vlijdt ende trouwe waerschouwinghe gherekent ende beschreuen.

Door

Georgium Vrsinum Plauensem/ der Mathematischer kunst een Liefhebber.

Coemt hier aenschoudt de wercken des Heeren/ Psalm. xlvj. Lxiiij.

Ghedruckt tot Erffort/ door Johan Beck/ Int Jaer M. D. LXXX.

Aen den Chriſtlicken Leſer.

Unſtighe lieue Leſer/ het betuyghen de oude Leeraers ende Philoſophen/ hoe dat de ondancbaerheyt tegen God ende den Menſchen eenen aengebornen ende warachtigen laſter ſy: Daerom Seneca in ſyne Boecken/ vander weldaet (dat) ſo wie de lieden met ſyner Leere onderichtet/ die endoet niet alleen den Menſchen / maer oock Godt eenen aengenamē dienſt daer aen: Want off de rijcke God ēuewel niet en behoeft noch begeert/ ſo beualt hē de dancbaerheyt nochtans wel/ welck een yegelick wel nacomen ende doen can/ nademael daerinne geen moeyte/ conſt noch oncoſt in gelegē en is. Derhaluen de ondanckbaer menſchen geen ontſchuldinge hebben en connē/ gemerckt oock/ dat ſulcx danckbaer ſy ende heet/ datmen de weldaet geerne aenneme/ ende die gene/ die daer leeren ende waerſchouwen de aenſtaende ſtraffe te voorcomen/ helpe voorderen.

Daerom ghy lieue Leſer heb ick deſe tegēwoordige Prognoſticatie/ op ſommige Jarē met aller neerſticheyt geſtellet/ Daerinne veel toecomende ſaken ende handelen claer ontdeckt ende gheopenbaert worden: De aenſtaende ſtraffe/ die ons ſeer hert op de hielen volcht/ met neerſtighen gebede tot Godt afbidden / ſo wy ſulcx doen / ſo ſal Godt de welverdiende ſtraffe genadelick van ons afkeeren/ eñ den Turckſchen Hondt/ met anderen onchriſtlicken Volcken/ die daer tegē de arme Chriſtenheyt raſen ende woeden / ende hen met aller macht ende gewelt ons te ouerweldigen vergadert hebben/ de ſeluige ſal de Almachtige Godt/ door ſyn almachtich ghewelt daer neder ſtorten / weyren/ ende te nieten maken. Maer by aldien dat wy geen boete en doen/ noch ons boos leuē bekeeren/ ende van allen grouen laſter eñ Sonden afſtaen/ ſo ſal Godt ſynen thorne ouer ons keeren ende laten wtgaē/ want de Roede is al gereet gebonden/ gelyck dat een yegelick wel voor oogen ſien mach.

Daerom ick alle vrome Christen/so wel van hoogen als van nederen State / trouwelick hiermede wil ghewaerschoudt hebben/ ende is myn vriendelick bidden aen eenen yegelicken Leser/die dit Boecxken lesen sal/ Dat hy myne goede getrouwe waerschouwinge met danckbarē gemoede ende van herten aennemen wil/ende den Almachtigen Godt voor syne weldaet loff ende danck seggen. Ende wenschē allen vromen Christen een geluckſalich nieuwe Jaer/Amen.

¶ Vanden Jare M. D. Lxxxj. ende syne toevallen/&c.

DAt Jaer 1581. hefft hem aen na der Sonnen loop op den jx. dach Meerte te vier vren 44. minuten voor middach daer de 17. graedt Aquarie dat opstijgende teecken syn sal.

Vanden Eclipsen ende duysternisse.

In desen Jare sulle wederō twee groote Duysternissen aen der Mane geschiedē. De eerste geschiedt op dē 19. dach Januarij/na middach te 9. vren 30. minutē/ inden 10. graedt Leone / op 18. puncten groot/daer de 10. graedt Libra opsteygt/ hy werckt vier vrē. Dē tweedē geschiedt den 16. dach Julij/ te 5. vren 24. minuten voor middach. Maer na dien de Sonne by ons schoon opgaet/ so sullen wy die seluighe niet achten/maer sulcx den Occidentalibus beuelen.

Van quade Aspecten deser Planeten.

Op den 25. April gheschiedt eenen Tegenschijn Jouis ende Mars/ Jupitter inden 28. graedt Capricorni/ ende Mars inden 18. graedt Cancer. Item den 3. dach July geschiedt een boose Tegenschijn Saturni ende Martis. Saturnus inden 29. graedt Aquario/ ende Mars inden 29 graedt Leone.

¶ Vande bediedinge der duysternisse ende boose Aspecten der voorsz. Planeten

DE duysternisse der Manen inden Leeuwe / en sal niet min syne affectie ende bediedinge wtgieten als de vorige in 1580. Jare/ gelyckerwijs oock die affect der ouerste Planeten bouen geroert/want sy teeckenen aen

kenen aen

kenen aen een groote eñ haestige veranderinge groote Heeren eñ Potentaten / met Toodtlicken affgang / ende dat hare nacomelingen in groote droeffenisse eñ allende staen sullẽ / want sy met grooten Crijch / Oproer / ende allerley ongeluck sullen aengevochten werden / ende somdeel Lande ende Luyden wederom verliesen / oock sullen sy vanden winde gedreuen worden / daer sy noyt hadden ghedacht te comen. Ende sal anderssins allerley ongeluck / met misrabinghe der wassenden vruchten / als Honger / Steruen / ende Pestilentie seer ghemeyn syn / &c. Die het niet gheloouen en wil / die sal het beuinden.

¶ Van den Jare M.D.Lxxxij. ende syne toevallen.

DJt Jaer hefft hem an na der Sonnen loop / op den ij. dach Meerte / te 10. vren 24. minuten voor middach / tot welcker tijdt de 17. graedt Cancer dat opsteygende Teecken inne heeft.

Van der Duysternissen.

De Sonne sal in desen Jare by na 3. punctẽ groot verduystert werden / op den 20. dach Julij voor middach te 5. vren ende 26. minuten / inden 8. graedt Cancer / na by den Draecken steert / daer de 23. graedt Schorpio opsteyget. Hy duert een vre ende 24. minuten.

Van de boose Aspectẽ der ouersten Planeten.

Den 18. dach Februari geschiedt eene Coniunction Jouis eñ Martis / inden 9. graedt Aquario. Jupiter is ouer Martem verheuen in synen cleynen Sphera / eñ hebben eenerley breede van der Ecliptica maer Mars 13. minuten / ende syn alle beyde merdeylich. Daer na den 26. dach Martij geschiedt wederom eene Coniunction Saturni eñ Martis / inden 7. graedt Pisces / ende syn beyde meridionalis / Oock is Mars ouer Saturnum verheuen.

¶ Van de Duysternissen ende quade Aspecten der ouersten Planeten.

IN desen Jare sal eenen swaren tijdt vervolgen / want groot Jamer ende weeclagen sal van den Menschen allenthaluen inden Lande ghe-

hoort werden. De Vruchten sullen qualick gheraken/ende sonderlick in de Oogstmaent salder groot ongeweyrte inuallen/welck den Wijn ende andere Vruchten seer schadelick syn sal/daer wt Dierte ende Honger veruolgen sal: Desgelijcken oock boose giftige Cranckheyt ende Pestilentische Febris/Longensucht/Bloetspeen ende Hoesten/ Item snellicken Doode.

Het sullen hen ooc verheffen groote Crijgen eñ oproeren onder groote Heeren ende Potentaten/ende is te besorgen dat sommige Vorsten ende Heeren/deen den anderen heymelick sullen na den leuẽ stellen. In Sasschen Landt salmen boose nieuwe Tijdinge hooren/&c. Godt keere het ten besten.

¶ Vanden Jare M. D. Lxxxiij. ende syne toeuallen.

DIt Jaer hefft hem aen na der Sonnen loop op den jj. dach Meerte na middach te 4. vhren 46. minuten/Wanneer de 8. graedt Virgo opsteyget. Wy en hebben in dese Landen dit Jaer geene Duysternisse.

¶ Van de groote Coniunctie Saturni ende Jouis/ Oock van andere Aspecten ende ouersten Planeten.

IN desen Jare so werden die ouerste ende wichtige Planeten te samẽ geuoecht/ het welcke in 20. Jaren eenmael geschiet/ ende comen te samen op den 28. dach April te middage/ in den 21. graedt Pisces/ onder eener breeden/welcke meridelich is/ eñ Jupitter is ouer Saturnum verheuẽ. Dẽ 22. dach Julij. geschiedt een Tegenschijn Saturni eñ Martis. Saturnus inden 23. graedt Pisces / ende Mars inden 23. graedt Virgo: Daer na op dẽ 30. dach Julij. geschiedt eẽ Tegẽschijn Jouis eñ Martis. Jupiter indẽ 28. graedt Pisces maer Mars indẽ 8. graedt Virgo. In desen beydẽ Configurationibus Saturni/ Jouis eñ Martis/ is Mars ouer dese beyde verlicht ende verheuen.

¶ Van bediedinge der Coniunctiones eñ Oppositiones der ouersten Planeten.

Het

Et schrijvet Messahale in synen Boeck de magnis coniunctionibus. Wanneer Saturnus ende Jupiter te samen ghevoecht werden/ welcx (als bouen geroert) in 20. Jaren een mael ghe-schiedt/ so bedieden sy veelderley ende seltsamen Handel/ ende sonderlick / wat de Christlicke Religie aencleeft / daer wt dan allerley ongeluck plach te volgen/ als Crijch/ Oproer / Pestilentie/ ende Steruen: Oock van des onbequamen ongeweyrs ende ouervloedicheyt des Regens/ Vorst ende Coude/ sullen de wassende Vruchten qualick gheraken/ ende seer dier syn. Desghelijck bediet sy oock groote veranderinghe der Rijcken: Het schrijft oock Albumazar in synen Boeck de magnis Coniunctionibus: Wanneer dat Mars hem ouer Saturnum verheffen sal / so sal inder Werelt veel ongheluckx ouer de Menschen comen/ ende het sal veel Donders ende Reghens gheuen. Ende wanneer dat Mars ouer Jouem verhefft / so sal het veel bloetvergietens geuen onder dē Adel/ groote Vorsten ende Heeren / so dat deē dē anderē ombrengen eñ verworgen sal: Ende noch veel meer/ dewijl Mars by den Ouersten Planeten/ als Saturnum ende Jouem opponeert/ dat beduyt eene schrickliche Nederlaghe ende grooten Slach / met Jammerlicken blodtvergieten/ verstooringhe goeder Policy/ oock Kercken ende Scholen / welck in veel Jaren niet en is ghescheidt gheweest. Het is eylacen te besorghen / dat de Turck niet rusten en sal / dewijl Mars in Virgo (welck een twee-lijuich Teecken is) beuonden wordt/ so sullen de saken (so hy bediet) snellicken / ghelijck eenen Rooff haren voortganck nemen. Want totter straffe onses onboetueerdighen leuens / sullen sommighe hooghe Hoofden ende Regenten deser Werelt met der doodt affgaen/ waer wt te vermoeden is/ datter een groote veranderinghe in Duytschlandt achteruolghen sal. Het beduyt oock dese Coniunction veelderley ende seltsame Cranckheden/ die ten eersten onbekendt syn sullen/ ende veel meer den ghenen die des Hemels loop op het minste berichtet syn: Ghelijckmen oock nu ter tijdt Klappaerts ende Craeyers ghenoech vindet maer desen salmen tot exempel stellen dat 1529. Jaer/ wat doen tertijdt voor Cranckheyt/ voornementlick de Engelsche Sweete/ beneuen anderen meer is in swang gegaen/ welcke op gelijckmetige Coniunctinoen (als bouen geroert) ghevolcht is. Desgelijcken oock grooten Crijch ende Oproer/ ende sonderlick der Boeren Crijch/ den welcken met groot gewelt aenghegaen is. Maer wat sy daermede hebben wtgericht / dat heeftmen noch te deser tijdt in verscher ghedachtenisse.

ITem de Coninck van Vranckrijck werdt voor Pavia in Diergarden gevangen. Roomen werdt belegert/verovert ende gewonnen. Derhaluen wil ick hiermede vrome Christen gewaerschoudt hebben/dat sy doch dese trouwe waerschouwinge niet so geheel vergeuelick willen verachten/maer meer met neerstigen gebede Godt inde ooren liggen/op dat hy sulck quaet van ons genadelick wil affkeeren/&c.

¶ Vanden Jare M.D. Lxxxiiij. ende synen toevallen/wat hem daerinne begeuen ende toedragen sal/&c.

IN desen 84. Jare sullen wy twee groote Eclipsen ende Duysternissen der Lichten hebben. De eerste geschiedt aē der Sonnen 3. puncten groot/op den 30. dach April/vroech tusschen 5. eñ 6. vhren/inden 20. graedt Tauri/byden Draken steert/by de Helle onbeweechlicke Sterre/Capite Algol/de welcke der Perseus inde handt voeret/ende duert een vhre 20. minuten.

De ander geschiedt aen der Manen/den 8. dach des Wintermaents na middach inder nacht/tusschen 10. ende 11. inden 26. graedt Tauri/by den Draken steert/byna 18. puncten groot/eñ duert drie vhren ende een halue vhre.

Ten derden so neemt dit 84 Jaer. syn beginsel op den 10. dach Meerte/vroech te drie vhren/met den opsteygenden Teecken Capricorni.

Ten vierden so geschieter int beginsel des Aprils wederom eene groote Coniunctie/byna in acht hondert Jaren niet geschiedt synde/Als inder tijdt des grooten Keysers Caroli Magni/is sy oock gelijcker gestelenisse in Ariete verschenen. Item desgelijcken/so is so ooc corts voor de Menschwerdinge onses Heeren ende Salichmakers Jesu Christi/ses Jaer voor syner geboortē geschiet/onder den grooten Keyser Augusto. Ende nv bysonder in desen 1584. Jaer so geschiedt sulcke Coniunctie ten derdemale/ende is oock de laetste/daermede de 6000. Jaer vā het begin der Werelt/byna veruult worden/ende daermede dat eynde der werelt so Christus onse Salichmaker ende verlosser selfs betuycht/dat de dagen om der Wtuercoren wille sullen vercort werden/eñ dat God met der Werelt in deser Reuolutie des vyerighen Triangels/byna twee Hondert Jaer/daerinne dat alle dingen sullen voleyndet werden.

Want gelijckerwijs/ also hem alle Regimenten en Policyen onder desen voorß vyerigẽ Trigoni grootelick verandert hebben. Also hẽ sal ny tot onseren tijdt noch veel grootere veranderinge der Regimenten eñ Policijen begeuen/ want te ghenen tijde ist geschiedt wt oorsake/ ende dewijle dit de laetste Reuolutie des vyerigen Trigoni is/ so sullen oock alle Prophetien der heyliger Schrift vervult/ ende ten eynde loopen.

❡ Vanden M.D.Lxxxv. Jare/ ende syne gheschiedenissen.

DIt Jaer neemt syn begin na den natuerlicken loop der Sonnen op den 11. dach Meerte voor middach te 4. vhren ende 18. minuten/ als de 7. graedt Aquario opsteyget.

❡ Vander Duysternisse ende quade Aspecten der ouerste Planeten.

IN desen Jare en sullen wy gheheel geene Duysternisse der Lichten in onse Landen sien noch hebben/ Maer op den 10. dach Augusti/ so gheschieter eenen quaden Teghenschijn Saturni ende Martis/ Saturnus is inden 20 graedt Ariete/ ende Mars inden 20. graedt Libra/ Sy syn beyde vander Ecliptica tegen Middach geweken: Daer is Mars der Ecliptica naerder dan Saturnus/ behaluen dat Mars ouer Saturnum verheuen is.

Daer naer op den 21. dach Octobris geschiedt oock eenen boosen Tegenschijn Jouis ende Martis. Jupiter is inden 9. graedt Gemini/ eñ Mars inden 9. graedt Sagittario/ ende syn beyde metdeelich/ maer Mars is ouer Jouem verheuen. Wat ny de seluige bedieden/ wil ick alhier cortelick verclaren.

❡ Vande bediedinge ende geschiedenissen deses Jaers/ M.D.Lxxxv.

IN desen Jare sullẽ allerley wassende Vruchten geheel wel geraken/ als Koren/ Hauer/ Terwe/ ende Gerste/ Desgelijcken oock Offte/ eñ allerley Boom-Vruchten: Maer de Wijn sal aenstoot lyden door groot onghewєyтe in Oogstmaent ende Herfftmaent/ met Rijm ende coude Vrost.

Ten anderē so vele Crijchēn Oproer aēnleeft/ beuinde ick na de wtlegginge Albubozenhali/ dat de oppositie Saturni eñ Martis/ grooten haet eñ nijdt/ opentlicke vyandtschap Crijch/ eñ Oproer onder de hooge eñ geweldige Luyden bediedt ende met hem brengt. Desgelijcken oock de oppositie Iouis ende Martis/ bediedt dat de Hooge van Adel deen den anderen vyandtelick veruolgen sullen totter Doodt/ Ende sonderlick/ dewijl Mars ouer hen beyden verlicht ende verheuen is/ so salder eenē Iammerlicken Moordt onder hen verheffen.

Ten derden/ van Kranckheden beuinde ick/ dat de Brunne/ eñ andere snelle cranckheden/ als Pestilentialische Febris/ Hooftcranckheden/ ende dergelijcken meer/ regeren sullen: Oock allerley hittighe Sweringen. Swarte Bladeren ende Carbonchel sullen seer gemeyn syn/ ende aen sommige eynden sal de Pestilentie seer casseren/ bysonder tegen den Opganck ende den Middach.

DE Stadt Roomen ende syne Landtpalen sal in desen Iare de aldermeeste veruolginge lyden/ meer dan sy noch in hondert Iaren herwaerts oyt geleden heeft: Godt wil het ten besten keeren.

¶ Vanden M.D.Lxxxvj. Iare ende syne Gheschiedenissen.

DIt Iaer neemt synen aenvanck na den natuerlicken loop der Sonnen/ op 11. dach Meerte voor Middach te 10. vhren/ 16. minuten/ als de 8. graedt des Creeffts opsteyget/

¶ Vander Duysternissen ende quade Aspecten der ouersten Planeten.

IN desen Iare en sullen wy (God loff) anderwerff geene duysterniss aen der Sonnen noch Mane hebben/ Maer sommighe quade Aspecten sullen hen onder de ouersten Planeten begeuē/ als Saturni/ Iouis ende Martis/ als naemlick op den 15. dach Aprilis/ daer geschiedt eene tsamen-voeginge Saturni ende Martis inden 24. graedt Ariete/ daerinne dat Mars ouer Saturnum verheuē is. Daerna wederom op den 21. dach Iuly geschiedt anderwerff eene tesamen voeginge Iouis ende Martis/ indē vierdē graedt des Creeffts. Maer Mars is Septentrionalis ouer Iouem verheuen. Wat deseluige beduyden/ sal hiernaer cort ende grondelick verclaert werden.

Vande

¶ Vande bedieding[e] des Lxxxvj. Jaers/ ende syne gheschiedenissen.

IN desen Jare sullen de Vruchten der Aerden seer wel gedyen/ in al het ghene / dat tot des Menschen nootdrufft mach ghebruyckt worden/ alleen der Boom ende Garden-Vruchtē werdē met schade gedreyget door ongestadich weder/ maer de Wijn sal goet weder om te wassen hebben/ eñ sal seer wel gheraken/ Maer een nieuw Vyer sal hem in Duytschlandt ontsteken/ tegē het Noorden eñ Oogsten/ daer sal allerley Muyterye van Crijch ende Oproer gehoort wordē. Dennemercken eñ Sweden/ oeck dat Landt te Preussen sal hem hert te besorgen hebben. Franckrijck en sal oeck niet ledich voorby passerē. De Turck sal hem oeck wat besonders onderstaē aen te drijuē. De lieue Godt wil ons doch genadelick daer voor behoeden. Hooftcranckheden sullen in desen Jare seer gemeyn syn/ ja sulcke seltsame cranckhedē/ dat den Luydē aencomē sal/ dat sy niet werē en sullē/ hoe het hen geschiedt sy.

¶ Vanden M.D.Lxxxvij. Jare/ ende synen toevallen.

DAt 1587. Jaer neemt syn begin naer den natuerlickē loop der Sonnen op den 11. dach Meerte/ na Middach te 3. vhren ende 59. minuten/ Wanneer de 9. graedt Virgo opsteyget.

¶ Vander Duysternisse ende quade Aspecten der ouersten Planeten.

IN desen Jare sal de Mane by na 10. puncten groot/ in den 33. graedt Pisces/ na by den Drakensteert verduystert werden/ den 6. dach Septembris/ na Middach te 9. vhren 42. minuten/ als de 22. graedt Gemeni opsteyget/ ende duert drie vhren 30. minuten. Desgelijcken oock op den 29. dach Augusti/ dan gheschiedt wederom eene Teghenschijn Saturni ende Martis/ Saturnus in den 17. graedt Tauri/ eñ Mars in den 17 graedt des Scorpions/ eñ hebben alle beyde eenderley breyde/ welcke Meridionalis is/ doch is Mars euenwel ouer Saturnum verheuē. Tē laetstē op dē 12 dach Decembris geschiedt eenē Tegenschijn Jouis eñ Martis: Jupiter in dē 16 graedt der Leeuwen/

ende Mars inden 16. graedt Aquario. Jupiter wordt in deser tijdt ouer Martem verheuen. Wat nv de Duysternis der Manen / tsamen met den bouen verhaelden boosen ouersten Aspecten bedieden / sal cort ende claer vermeldet werden.

❡ Van bedieding ende toevallen des M.D.Lxxxviij. Jaers.

DEse Duysternisse der Manen in Pisces geschiedende / bediedt na des Procli Diadochi Leere / gemeyner Lieden ondergangk. Item / Oproer / Langduerenden Crijch: Oock allerley Dieren die inden Wateren woonen / groote schade: Daer toe Schipbreuck / ende menigerley ongeluck op het water: Ende nademael sulcke Duysternis der Manen inden laetsten 10. gradibus Pisces gheschiedt / so bediedet onsekerheyt der Staten / groote Roouerije / beyde te water ende te Lande / Daerom so sullen de Coopliedien / Die ouer Landt reysen / hen wel voorsien.

Het schrijft oock Messahale / so wanneer eene Duysternis in eenen waterachtigen Teecken gheschiedt / gelijck als deses Maenes Duysternisse geschiedt / so bedundet veel Regens eñ coude vochticheyt / daer wt den wassenden Vruchten groote schade ende allerley ongeluck toecomē sal. Daertoe dan oock beyde Tegenschijn / als Saturni ende Martis / Item Jouis ende Martis / van wegen des Saturni / bedieden schaden ende mistakingen der wassenden Vruchten diemen saeydt: Ende van wegen des Joui met Martem Crijch ende Bloetvergieten / Rouen / Moorden ende Branden. Het bediedt oock de Sterre Justus / menigerley Cranckhedē onder den Menschē eñ sonderlinge sullē hē vele Geswillen inder Kelē eñ indē Halse begeuē. Ende Mars in Aquario / sal in Sachsen / eñ ontrent der Zee / eene grousame Pestilentie voortstellē / oock veel Febris / welcke wt vergiftinge des Ghebloets ontstaen sullen.

❡ Vanden wonderlicken Jare M.D. achtetachtichsten / ende synen toeuallen.

DJt Jaer neemt syn beginsel naer den natuerlickē loop der Sonnē / op den 10 dach Meerte / te 9. vhren ende 34. minuten na middach / als de 7. graedt des Schorpioens opsteyget.

Van

¶ Van de Duysternisse ende quade Aspecten der ouersten Planeten.

IN desen Jare sullen wy twee groote verschrickelicke Duysternissen aen der Manen hebben. De eerst gheschiedt inden 22. graedt Virgo/ na by den Drakencop/ op 17. punckten groot/ op den 3. dach Meerte/ voor Middach/ vroech te 2. vheren ende 27. minuten/ als de 27. graedt Sagittarius opsteyget/ ende duert drie vhren 38. minuten.

De andere geschiedt op den 26. dach Augusti/ voor Middach vroech te 5. vhren ende 33. minuten/ op 18 puncten groot/ inden 13. graedt Pisces/ na by den Drakensteert/ als de 14. graedt Virgo opsteyget: dat begin ende middel sullen wy sien/ maer dat eynde gheheel niet. Hy werckt int gheheele drie vhren 54. minuten: Daerom so sullen wy hem alhier een vhre ende 37. minuten lang sien.

Het sullen oock andersins boose Aspecten onder den ouersten Planeten begeuen. Als naemlick/ op den 29. dach Aprillis geschiedt eene tsamen voeginge Saturni ende Martis inden 20. graedt Tauri/ ende syn eenerley breyde van der Ecliptica teghen Middach affghewecken/ ende Mars is ouer Saturnum verheuen.

Daer na op den 15. dach Octobris/ geschiedt eene tsamen voeginghe Jouis ende Martis inden 12. graedt Virgo/ syn beyde eenerley breyde/ van der Ecliptica tegen Middernacht opsteyghende/ ende staen na hender breyden 3. minuten onderscheydelick van een ander. Ende soo wie nv de selue Coniunctie obserueren wilde/ die doe het op den voorß. dach/ smorgens vroech te drie vhren/ daer salmen die beyde Planeten/ als Jouem eñ Martem inden Opganck sien/ daer sullen sy (vã wegen hares lichten glantz ende grootte) meynen/ het sy eene nieuwe Sterre: Maer niet des te min/ so sal wt oorsaken veler Constellatiẽ der Sonnẽ/ een groote Comeetsterre ghesien worden/ &c. Wat nv dese beduyden sullen/ dat wil ick cortelick vermelden.

¶ Vanden beduydingẽ ende toevallen deses LXXXVIII. Jaers

DIt Jaer 1588. is een wonderbaerlick Jaer/ diesgelijcken in Duysent Jaren niet een geweest en is. De almachtige Godt/ een Va-

der aller barmhertichheyt/ wil alle dingen ten besten keeren/ want ghelijck beyde die verschrickelicke groote Duysternissen der Manē/ooc die Coniunctiones der ouersten Planeten in gelijcken Teecken te samen comē/ (als bouen geseydt is) so sullen daerop grouwelicke verschrickelicke/ eñ noyt te voren ongehoorde dingen volgē. Daerom oock de Oude Schrijuers niet onbehoorlick van desen Jare/ dese navolghende Versen ghemaeckt hebben/ als volcht:

Waneeer men telt M.D.Lxxx. ende acht/
Dat is het Jaer dat ick betracht/
Gaet in dien de Werelt dan niet onder/
So geschiet euenwel merckelick wonder.

Want het laet hem aensien/ als wildet alles te gronde ende tot scheueren gaen/ Dat sal alles treurich syn/ Alle Elementen sullen treuren/ Ja alle menschen op Aerden/ ende de Vogelen inder Locht. Item alles wat inder Aerder leeft/ sal treurich syn/ voor het groot ongeluck eñ toecomende quaet/ dies en sal niemant hier aen twijffelen/ want het gewis ende seker is/ datter eene groote veranderinge ouer de gehecle Werelt comen sal.

Maer natuerlicker wijse te spreken/ so vele de bedi[e]dinge aengaet/ bevinde ick ten eersten groot verschrickelick ongeweyte/ Aertbeuingen ende grooten ouerloop des Waters/ daer door de wassende Vruchten op den Velde ende in den Garden qualick gedyen sullen.

Ten anderen/ so sal in alle de Werelt niet dan Branden ende Roouen syn/ oock grooten Crijch ende Oproer/ daer en sal nergens Vrede noch vrendtschap ghevonden worden.

Ten derden so salder groote Dierte/ Honger ende Pestilentie achtervolgē. Want in dese vier laetste Jarē/ namelick van 85. tot 88. sullē wy gheel verschrickelicken ende veruaerlicken tijdt hebben/ met allerley angst ende noot/ met grooten beswaren ende weeclaghen des armen Volcks/ dewijle de groote Coniunctie aller Planeten indē *Æquinoctialibus signis* geschiedt. So sal hem daerop begeuen ende toedragen groote ende snelle veranderingen der Coninckrijcken/ Vorstendommē ende Landen/ met affsteruen grooter Heeren/ oock door grooten Crijch ende Bloetvergieten.

Item door Roouen ende Branden sullen veel Landen ende Luyden

Jammerlick

Jammerlick verdoruen/ veel nieuwe Wetten eñ Ordeningẽ gemaeckt/
ende die Oude Vryheden der Borgerlicke Statuten seer verandert
werden. Oock sullen daer groote tweedrachten des Geloofs haluen op-
rysen eñ toedragẽ. Want het schrijft Messahale/ dat op sulcke Coniunc-
tiones gemeynlick wonderlicke Swermeryẽ eñ Ketteryẽ des Geloofs
haluẽ te volgen plegẽ/ daer wt hẽ veel onraedts verheffẽ en toedragẽ sal.
Nademael dat door dese Constellatie ende Duysternisse/ als geschie-
den sal/ Hem een grouwelicke Comeet (so vorẽ geseydt is/) verthoonen
sal/ ende de Duysternisse der Sonnen wesende inden 20. graedt des
Stiers/ by den Algol/ welcke geheel een verschrickelick Teecken is/ so be-
diedt ons sulcx des Turcken grousame Tyrannye eñ syne Toecoemst/
de welcke veel Landtschappen met grooten gewelt doorstrijckẽ ende ver-
deruen sal/ so met Roouen/ Moorden/ ende Branden/ diesghelijcken
noyt gehoort en is geweest.

Ende bysonder hebben hen deses ongeluckx seer te bevreesen/ als I-
talien/ Switzerlandt/ groot Polen/ Walachey/ Littaw/ maer veel meer
Italien die sullen vanden Turck hert beangstiget werden met grooten
Jammer ende elende. Duytschlandt eñ alle andere aenstootende Lan-
den ende Vorstendommen/ sullen onder hen seluen veel onrusten ende
ongemacx hebben/ met Crygen Bloetvergieten/ ende vervolginge tot
der Doot. Hoewel ick alle Landen onderscheyden soude/ so en can ick der-
haluen (dewyle hem de bouen geroerde Constellatie in alle Teecken hier
ende daer verset) geene Natie oft Landtschap voor dit toecomende onge-
luck/ dat daer volgen sal/ bevryden/ want hierinne en is gheen wtgeslo-
ten/ dat sulcx aenstaende quaet niet deelachtich zijn sal.

Want in eener Sõma eñ Besluydtreden/ so sullen alle Landtschap-
pen geheel door/ met Crych/ Bloetvergietẽ/ Roouen Moorden/ Bran-
den/ Vierte/ Honger/ Pestilentie/ ende steruen/ aen allen Oorden ende
eynden/ met ouervloedigen Jammer ende droeffenisse beangstiget ende
gepijnicht werden/ Welck ick inder waerheyt ende voorwaer segge/ dat
sulcx niet wtblyuen en sal/ want ick hierinne veel exemplen om dese sakẽ
te beweren in te brengẽ hebbe (so het noot dede) maer hebse om der cort-
heyt wille achter gelaten. Daerom ick wel van Herten wenschen wil-
de/ dat hen de Menschen bedachten/ ende sulcke Waerschouwinge/ die
ick wt Christlicker goetherticheyt gedaen hebbe/ ter herten namen/ ende
sulcken leuen/ als wy nu ter tijt (eylacen/ Godt ontferme het) drijuen/
met allen Sonden eñ lasteren/ ons ontwenden/ maer daer en wil gheen
beteringe syn/ deshaluẽ sal de straffe wt Godes Thorne ouer ons comẽ.

MAer willen wy sulcke straffe (als ons wt Godes Thorne ende ghehengenis ouercomen sal) ontvlieden / soo ist van nooden / dat wy rechtschaffene Boete doen / ende Godt met innigen Gebede inde ooren clingen / op dat hy sulcke weluerdiende straffe van ons genadichlick wil affwenden. Maer so sulcx niet geschieden en wil / ende in alle dertelheyt eñ rouw Godloos wesen also voortuaren / so sal ooc de Almachtige Godt synen gerechten Thorne ouer ons laten wtgaen / ende den Herder tsamen met synen Schapen neerstelick te Huys besoecken. Godt wille hem syner armer Christenheyt in sulcken iammer ende droeffenisse ontfarmen / ende die ghenadichlick troosten / verlossen ende behouden / om Jesu Christi syns lieuen Soons onses Heeren ende Salichmakers willen /

Amen.

(.·.)

